

عید بهار چینی ها؛ حلول سال بز در جنوب شرق آسیا/ بررسی ریشه ایرانی رقص شیر

صدای کرکننده طبل و دهل های مراسم عید بهار و سال نو چینی کمتر فرصت شنیدن حرف های مردمی که اغلب چینی هستند و به تماشای رقص شیر ایستاده اند را ایجاد می کند، اما در کلماتی که هرگز به گوش ما ایرانی ها آشنا نیستند تکرار کلمه شبیه 'اوح شی' ممکن است برخی از ذهن های کنجکاو را به خود معطوف کند.

صدای کرکننده طبل و دهل های مراسم عید بهار و سال نو چینی کمتر فرصت شنیدن حرف های مردمی که اغلب چینی هستند و به تماشای رقص شیر ایستاده اند را ایجاد می کند، اما در کلماتی که هرگز به گوش ما ایرانی ها آشنا نیستند تکرار کلمه شبیه 'اوح شی' ممکن است برخی از ذهن های کنجکاو را به خود معطوف کند. به گزارش ایرنا، 'اوح شی' مرکب از 'اوح' به معنای رقص و 'شی' به معنی شیر است. اگرچه رقص شیر در چین و نژاد چینی ها در منطقه جنوب شرق آسیا همراه با داستان ها و افسانه هایی است که از دو هزار سال پیش تاکنون وجود داشته است، اما تشابه 'شی' با شیر و تحقیق ساده ریشه رقص شیر را به ایران باستان نشان می دهد.

یکی از داستان هایی که در ارتباط با رقص شیر در فرهنگ چینی وجود دارد و چینی های قدیمی مالزی نیز آن را آن را نقل می کنند، نشان می دهد که شیر برای نخستین بار توسط بازرگانانی از ایران به امپراتور چین اهدا شد. داستانی که برخی از مورخان نیز در مورد آن مطالبی نوشته اند.

در هنگام تحویل شیرها به امپراتور چین، رقص شیر نیز انجام شد که امپراتور چین از این رقص لذت برد، به همین دلیل چینی ها تلاش کردند نوعی از رقص شیر را توسط خود ابداع کنند.

رقص شیر در ایران باستان به وسیله صدها نفر و با روشی متفاوت از آنچه که در چین وجود دارد برگزار می شد.

پس از اینکه امپراتور چین از رقص شیر استقبال کرد، در ابتدا این رقص برای پادشاهان برگزار می شد و بتدریج در بخش های مختلف سرزمین چین اشاعه یافت و با توجه به عقیده ای که پیرامون این سنت در چین شکل گرفت، اکنون این رقص را نه تنها در چین بلکه در هر گوشه ای از جهان که نژاد چینی زندگی می کند، می توان دید.

این موضوع که شیرها هیچگاه بومی و ساکن چین محسوب نمی شدند، فرضیه ریشه رقص شیر به ایران باستان را تقویت می کند. محبوبیت شیرها در چین به حدود 200 سال قبل تا 220 سال پس از میلاد باز می گردد.

داستان دیگری که بیشتر به صورت شفاهی از برخی از چینی ها شنیده می شود این است که امپراتور چین در زمان باستان پس از این که وصف شیر ایرانی را شنید، مامورانی برای آوردن دو شیر به ایران می فرستد. ماموران هنگام انتقال شیرها به چین یکی از شیرها را در بین راه از دست می دهند و شیر می میرد.

داستان های سینه به سینه نقل شده حکایت از آن دارد که ماموران برای نجات جان خود چاره ای اندیشیدند و با ابداع روشی خود را در قالب شیر قرار داده و با حرکاتی، رضایت امپراتور را جلب کردند و از آن به بعد رقص شیر در سرزمینی که شیر وجود نداشت به صورت نماد و سمبل گسترش یافت و به بخشی جدانشدنی از فرهنگ چین به ویژه در مراسم سال نو این کشور تبدیل شد و اکنون نژاد چینی ها در تمام جهان به اجرای آن می پردازند.

چینی ها بر این باورند که رقص شیر می تواند باعث ثروتمند شدن، موفقیت بیشتر و سلامتی شود و خیر برای زندگی آنها به همراه آورد. چینی ها همچنین معتقدند که رقص شیر می تواند باعث دور شدن ارواح خبیثه از آنها شود.

رقص شیر به واسطه گسترش جمعیت چینی ها در جهان، امروز برای بسیاری از مردم مناطق مختلف آشناست. در مالزی نیز رقص شیر اواخر قرن نوزدهم برای نخستین بار در شهر 'پینانگ' و سپس در سال 1922 در شهر کوالالامپور برگزار شد.

در دوره نخستین نخست وزیر مالزی در دهه 1960 تا 1970 به دلیل فعالیت کمونیست ها، فعالیت های گروهی در مالزی ممنوع شد و رقص شیر نیز که شامل این فعالیت ها بود، برای دوره کوتاهی از اجرا بازماند. سپس در دوره دومین نخست وزیر مالزی (تون رزاق) این ممنوعیت پایان یافت و برای بار دیگر رقص شیر در مالزی رواج یافت.

حال چینی تباران کشورهای جنوب شرق آسیا امروز پنجشنبه را طی مراسمی با عنوان سال نو چینی و حلول سال بز که گاه شمار آن خورشیدی - قمری است جشن می گیرند و امید دارند در این سال مشکلاتشان برطرف شود.

مالزی 30 میلیونی که حدود 30 درصد ساکنان آن از نژاد چینی هستند از امروز به مدت چهار روز تعطیلات سال نو چینی را آغاز کردند.

چینی تباران و پیروان آیین بودا در شهرهای مختلف مالزی، ویتنام، اندونزی، فیلیپین، برونئی، سنگاپور و کشورهای دیگر منطقه با برپایی آیین های نورافشانی و ترقه بازی و حضور در معابد، مراسم سنتی آغاز سال نوی چینی را آغاز کرده اند.

سال نو چینی و یا عید بهار تنها به سرزمین پهناور چین اختصاص ندارد بلکه بسیاری از مردم و نژادهای چینی در شرق و جنوب شرق آسیا و حتی استرالیا، کانادا و آمریکا این جشن را برگزار و در بسیاری از این کشورها تعطیل رسمی است.

فانوس های قرمز رنگ طی چند هفته گذشته به مناسبت نزدیکی سال نو چینی در بیشتر کوی و برزن ها به ویژه مناطق چینی نشین مالزی و شهر کوالالامپور به چشم می خورد تا روشنایی و سالی با صلح و آرامش برایشان به ارمغان آورد.

براساس تقویم چینی سال 2014 سال اسب بود و چینی ها براساس سنت ها معتقدند در این سال باید فعالیت های اجتماعی در جهان افزایش می یافت، اما مالزیایی ها در سال اسب شاهد ناپدید شدن و سقوط چند هواپیما، گسترش اختلافات مذهبی، فعالیت گسترده گروه های افراطی و تروریست ها، اقتصاد ناپایدار و ضعیف شدن ارزش رینگیت در برابر دلار آمریکا بودند.

چینی های مالزی با توجه به اعتقادات و تفکرات امسال را سال صلح و دوستی می دانند و امید دارند پایانی بر مشکلات سال 2014 باشد.